

IMAGINARNI PRIJATELJ

Po ruskoj bajci u stihovima što ju je napisao Puškinov epigon i imitator Petar Pavlović Jeršov nastale su brojne slikovnice, a neke su oslikali ozbiljni umjetnici

piše Miljenko Jergović

Konjić Grbonjić

Od novih slikovnica draže su mi bile one nasliedene, majčine slikovnice iz ranih poslijeratnih godina. Razlog jednostavan: slike u njima bile su bolje. Ako bi bajka bila strašna, slike su bile mnogo strašnije. Ako je bila smiješna, slike su bile stvarno smiješne. Svijet je na slikama u tim starim slikovnicama djelovao stvarno, za razliku od lažnog svijeta iz slikovnica koje sam dobivao za rođendane i nove godine. Godinama, desetljećima kasnije shvatit ću da su onodobne slikovnice oslikavali ozbiljni slikari i strip crtači, i to bez nastojanja da se spuste na dječju razinu. Ni od čega književnost i umjetnost nisu toliko postradali, čak ni od lažnih avangardi i nacional-romantizma, kao od "spuštanja" na dječju razinu. Najzanimljivija bila je slikovnica o Konjiću Grbonjiću, izdanje Narodne prosvjete iz četrdeset i neke. Ne samo zbog crteža, nego i zbog priče, ruske bajke u stihovima što ju je napisao Puškinov epigon i imitator Petar Pavlović Jeršov.

Imao seljak trojicu sinova. Dvojicu pametnih i trećeg Ivana, zvanog Ivanuška. Ili Ivan Budala, kako su ga zvali susjedi i suseljanji. I tako jednog dana Ivanuški se nasred upravo poorane livade pojavio lijepa kobila, da mu gazi oranju. Budala uhvati kobilu, ali ona ga izmoli da je pusti na slobodu, i obeća mu da će ga nagraditi. Ako me sjećanje ne vara - lako bi me moglo prevariti jer Konjića Grbonjića nisam čitao barem sto godina, a ne želim se podsjecati na bajku, jer bi me novo čitanje moglo odvratiti od lijepe i dovršene uspomena - kobila mu je darovala tri konja. Dva velika i lijepa, da mu služe. I trećega sitnog i grbavog, ne većeg od pedlja. Ova dva možeš i prodati, rekla mu je,

ali Konjića Grbonjića ne prodaji ni za živu glavu, jer bi te mogla sustići velika nesreća. Ivan, kakva je bio budala, u svemu je poslušao kobilu.

Itad započinju čudesa iz velike ruske bajke: on pomaže Ivanuški da ulovi Zar pticu, istu onu po kojoj je Igor Stravinski napisao glazbu za svoj prekratni balet, ali po drukčijoj bajci, u kojoj je Ivan knez, a ne budala, i u kojoj se ne pojavljuje Konjić Grbonjić. Zatim mu dovodi lijepu Car-djevojku, najljepšu curu na cijelome svijetu, u koju se Ivanuška zaljubljuje, i koja se zaljubljuje u njega. Pa iako je totalna budala, iako ga u boljem slučaju sažaljevaju a u gore m kinje, Ivan u Konjiću Grbonjiću nalazi onoga tko će ostvariti sve što mu na um padne. Konjić Grbonjić ostvaritelj je njegove mašte.

Sitan i ružan, sav nikakav, najveći je čudotvorac među čudotvorcima. Mene je tako zadržao da sam ovu slikovnicu vukao sa sobom gdje god bismo pošli, sve dok nisam krenuo u školu i, kako se tada govorilo, prerastao slikovnice. Ali Konjić Grbonjić me je obilježio. Prvo sam žudio za njim, ili za tim da i sam tako ulovim kobilu kako mi gazi oranju, pa da je pustim nakon što mi pokloni Konjića Grbonjića, da bi puno kasnije shvatio da mogu biti sam svoj Konjić Grbonjić. I tako sam, postvarujući svoju maštu, postao pisac. On je brz kao munja. Čini mi se da je na jednom mjestu pisalo da je brzi i od davla. Ne vjerujem da sam to izmislio ili da mi se u sjećanju pričini. Da, Konjić Grbonjić bio je brzi od davla, i to mu je bila važna osobina. Bio je sušta dobrota, ako je dobro u pretvaranju mašte u stvarnost.

Sutra u rubrici: Ujak Vanja, Anton Pavlović Čehov

ZLATO LAŽNOG SJAJA Ekskluzivni pogled

Željko Jamičić, voditelj Muzeja policije, u rukama drži originalni rad Ljube Ivančića, dok su na paravanu obješeni falsifikati

KAKO SE VARA KOLEKCIJONARE

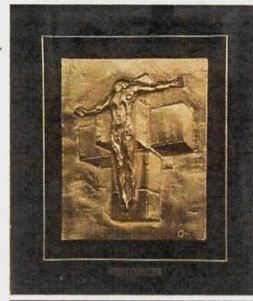
Umjesto ulja na platnu, "kineska štampa" s lažnim potpisima Murtića, Ivančića, Stančića...

Lažne umjetnine moći će se razgledati na Dan policije 27. rujna u prizemlju sjedišta MUP-a na izložbi koja ima edukativnu svrhu

piše Dušan Miljuš

Policija je na hrvatsko-slovenskoj granici zaustavila automobil u kojem su bila dvojica Talijana. U rutinskoj provjeri o prtljažniku su otkrili uokvireno "Isusa na križu" kompletno s pločicom na kojoj piše Salvador Dali.

Nisu imali potrebne papire za iznošenje umjetnine i ona je oduzeta uz potvrdu. Kakav je ishod postupka ne zna ni Željko Jamičić, voditelj Muzeja policije, dok nam priča povijest jednog od eksponata izložbe "Zlato lažnog sjaja" o krivotvorinama umjetnina koja će 27. rujna, povodom Dana policije, biti otvorena u prizemlju sjedišta Ministarstva unutarnjih poslova. Radi se o odjevku u gipsu premazanom zlatnom bojom i vrlo neuglednom opremom. Ali, nema definitivne

Navodni rad Salvadora Dalija pronađen je tijekom rutinske provjere na granici, a predan je policiji jer nije imao papire

potvrde da je riječ o krivotvorini jer španjolski kolege kojima je Jamičić poslao fotografiju nisu mogli samo na temelju nje provesti vještačenje. **RUČNE DORADE** U utorak su pod vodstvom Jamičića i njegovih suradnika polaznici Policijske škole Josipa Jovića postavljali eksponate. Bit će izložene 53 slike i četiri

skulpture - krivotvorine potpisane imenima umjetnika kao što su Dušan Džamonja, Edo Murtić, Ljubo Ivančić, Đuro Pulić, Ivan Lacković Croatia, Mersad Berber, Vasko Lipovac, Zlatko Prica i drugi. Muzej policije čuva ih u svojoj Kriminalističkoj zbirci, podzbirci Krivotvorina. Povjesničarima umjetnosti, akademskim slikarima ili likovnim kritičarima ponekad je potreban detaljan vizualan pregled da bi vidjeli je li riječ o krivotvorini, dok su neke identificirali sami umjetnici ili članovi njegove obitelji. Neke su vještačene raznim metodama u laboratorijima kao što su Hrvatski restauratorski zavod ili MUP-ov laboratorij u Centru za forenzična ispitivanja, istraživanja i vještačenja. Jedinstvena je krivotvorina pod nazivom "Lipo jutro sviće" potpisana imenom slikara Izvora Oreba koja je otisnuta suvremenom metodom ispisivanja ulja na platnu te dovršena s par poteza kista, metodom koja se u žargonu naziva "kineska štampa". Slično je i krivotvorena "Flora" Dimitrija Popovića ispisana pišaćem na papiru te ručno doradena. Do Daljevog djela je Renoirova "Kupačica" za koju Jamičić kaže

Ured u MUP-ovu zbirku krivotvorina

ZELJKO PUHOVSKI / HANZA MEDIA

rukavicama prolazi kroz prepoznatljive pojediniosti odjevka koji dokazuju krivotvorinu.

Idok se za neke Murtićeve radove već "odokativno" može ocijeniti da se radi o krivotvorini, u razotkrivanju krivotvorine pejzaža Ferde Kovačevića "Vrbe na Savi" ključna je bila uloga forenzičara i stručnjaka. Iako je i okvir i platno ne ukazuju da se radi o krivotvorini, ustanovljeno je to po boji jer je u vrijeme kad je djelo nastalo takva boja nije postojala. Kod nekih Berberovih djela koje su loša kopija originala ustanovljeno je da je okvir vredniji od originala, kaže nam Jamičić, koji nas kao svojevrsni policijski kustos provodi kroz postav izložbe koja će zauzeti predvorje Ministarstva i hondnike zgrade u Savskoj. Generalićeva krivotvorina prepoznatljiva je pak samo po potpisu autora inicijalima, a u otkrivanju krivotvorina Večenaja i Rabuzina sudjelovali su i stručnjaci iz hlebinskog Muzeja naivne umjetnosti.

IZGLED STARINE Jamičić nam otkriva i motive i ideju za postav izložbe. - Čitao sam kako je talijanska policija napravila putujuću izložbu o krivotvorenim umjetninama. Ovom izložbom iz naše Zbirke kriminalistike željeli bismo pridonijeti osvješćivanju građana na nužan oprez pri kupnji skupljenih umjetnina svih vrsta i borbi protiv crnog tržišta. Danas se, tvrde ugledni stručnjaci, može napraviti slika "stara dvjesto godina". Napravi se takva boja koja će, zajedno s platnom, za mjesec dana ostarjeti dvjesto godina i nikakav skener, aparat, nijedan stručnjak neće moći ustanoviti da je riječ o krivotvorini. Krivotvorena umjetnička djela i predmete umjetničkog obrta često izrađuju vrsni stručnjaci i umjetnici, što olakšava prodaju na tržištu gdje krivotvorine promaknu stručnoj prosudbi. O potpunosti je krivotvorini riječ kad krivotvoritelj izradi posve novo djelo, nastojeći oponašati stil umjetnika ili razdoblja, dajući mu umjetno proizvedenom korozijom, patinom, crvotočnom i sličnim postupcima prividan izgled starine - kaže nam Jamičić.

Postav ove jedinstvene izložbe koja će uz onu Giacomettijevu imati vjerojatno najbolje osiguranje moći će se razgledati od 27. rujna do 23. listopada od 8 do 16 sati, subotom i nedjeljom od 9 do 13 sati. Ulaz će naravno biti slobodan, a uz prethodnu najavu moći će je posjetiti i grupe. Zasiurno će je posjetiti i krivotvoritelji umjetnina, no oni će doći nenajavljeno.

Zbirka ukradenih umjetnina koju MUP skuplja od 2009. stalno se povećava, a kako još ima onih koji će kupiti lažnog Berbera ili Generalića da bi pokazali svoj društveni status, vješt krivotvoritelji uvijek će imati "mušterije".

Lažni Murtić, Bakić, Lipovac i Stančić; Otisak koji reproducira ulje izvora Oreba "Lipo jutro sviće", napravljen suvremenom metodom ispisa ulja na platnu te dovršen s par poteza kista

da također nema dokaza radi li se o krivotvorini ili originalu, i nastavlja nas voditi kroz postav. Dok policijski kadeti postavljaju na postolje skulpturu Vojina Bakića, Jamičić nas poziva da pogledamo po čemu se ona razlikuje od krivotvorine i otkriva kako je u tom razotkrivanju sudjelovala i obitelj pokojnog kipara.

- Njegova unuka odmah ju je prepoznala jer njezin djed nikad nije utiskivao svoj potpis, rubovi na završetku trupa nisu oštri, a i visina nije jednaka originalu, koji je visok 31 centimetra, a krivotvorina je niža za dva centimetra - pojašnjava nam Jamičić, dok s bijelim pamučnim

Za "Kupačicu" s Renoireovim potpisom nema dokaza radi li se o krivotvorini ili originalu

VELIKI OPUS VEDRINE
Pando Matz

MUZEJ GRADA ZAGREBA, OPATIČKA 20
19. RUJNA 2016. - 18. PROSINCA 2016.

M&Z
Muzik. Glas. Zvuk.

Jutarnjiust GLOBUS

*ISTRIA GOURMET FESTIVAL

10. listopada | Rovinj - Rovigno

ZVIJEZDE STIŽU U ISTRU.

* Gastronomski kongres i događaj s vrhunskim međunarodnim stručnjacima iz svijeta kulinarstva i vlasnicima Michelinovih zvjezdica održava se 10. listopada u Rovinju!

www.istra.com/gourmetfestival

☎ 052/452 797 @ info@istra.hr

maistra
ROVINJ - VRSAR

MEENU SYSTEM
THE ART OF SERVING

RADIN
GRAND GOURMET

Jutarnjiust Istra